

**IZBOR ODLUKA USTAVNOG SUDA
REPUBLIKE HRVATSKE 2017.
Narodne novine, 2018., str. 428.,
(Miroslav Šeparović, ur.)**

U rujnu 2018. godine izašlo je redovno godišnje izdanje izabranih odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske (dalje: Ustavni sud) u kojem su sadržane najvažnije odluke koje je Ustavni sud donio u 2017. godini. Kao i prethodnih godina i ovo izdanje je dvojezično (hrvatski i engleski jezik), nadalje, ima ukupno 428 stranica, a glavni urednik je predsjednik Ustavnog suda dr. sc. Miroslav Šeparović. Na samome početku ove knjige nalazi se "Predgovor glavnog urednika" (str. v.-viii.), potom slijedi "Sadržaj" (str. ix.-xx.) nakon čega slijedi središnji dio knjige sa izabranim odlukama Ustavnog suda (str. 1.-351.). Na kraju knjige nalazi se "Zakonsko kazalo" (str. 353.-403.) potom slijedi "Pojmovno kazalo" (str. 405.-423.) dok je sami kraj knjige rezerviran za "Kratice" (str. 425.-428.). U nastavku ovoga teksta u kratkim crtama prikazat ćemo sadržaj središnjeg dijela knjige te neke od najvažnijih odluka Ustavnog suda u 2017. godini.

Središnji dio knjige podijeljen je na šest tematskih poglavlja, prema vrstama odluka Ustavnog suda. Prvo poglavlje naslova "Ocjena suglasnosti zakona s Ustavom (signatura U-I)" (str. 1.-120.) te drugo poglavlje "Ocjena suglasnosti drugih propisa s Ustavom i zakonom (signatura U-II)" (str. 121.-167.) sadrži odluke Ustavnog suda koje su se ticale ocjene suglasnosti zakona sa Ustavom te drugih propisa sa Ustavom i zakonom. Među njima, ali i među svim odlukama Ustavnog suda uopće u 2017. godini najviše pozornosti svakako je privukla odluka o ustavnosti Zakona o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece iz 1978. godine. Povrh toga što ovaj slučaj predstavlja najstariji ustavnosudski predmet koji je Ustavnom sudu na rješavanje upućen još 1991. godine navedeni slučaj izaziva zanimanje javnosti i zbog vrlo osjetljive teme. Glede navedenog zakona prijedlog predlagatelja otvarao je dva pitanja. Prvo je bilo pitanje njegove neustavnosti zbog toga što je navedeni zakon donesen na temelju Ustava SRH iz 1974. godine koji dakako više nije na snazi, pa se postavilo pitanje prestanka postojanja ustavne osnove na temelju koje je navedeni zakon donesen. Drugo pitanje ticalo se njegove materijalne nesuglasnosti sa Ustavom RH iz 1990. godine. Ustavni sud je, konzultirajući međunarodne dokumente, praksu Europskog suda za ljudska prava i Suda Europske unije te zakonodavna rješenja drugih europskih država kao i judikaturu njihovih Ustavnih sudova, donio rješenje prema kojem se prijedlozi predlagatelja ne prihvaćaju. Glede prvoga prigovora Ustavni sud je odlučio da u postupku ocjenjivanja njegove usklađenosti s Ustavom navedeni zakon razmatra na jednak način kao da je navedeni zakon donesen na temelju Ustava iz 1990. godine. Glede drugoga prigovora Ustavni sud je utvrdio da nije nadležan za utvrđivanje odgovora na pitanje "Kada počinje život?" Naposljetku, glede navedenog zakona utvrđeno je da ga je potrebno "osuvremeniti" odnosno uskladiti sa promjenama koje su zadesile pravni, zdravstveni, socijalni, znanstveni i obrazovni sustav od 1978.

godine kada je on donesen. U tu svrhu Ustavni sud je odredio rok od dvije godine u kojem zakonodavac zakon mora uskladiti sa postojećim stanjem.

Treće poglavlje "Zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda u povodu ustavne tužbe (signatura U-III, U-IIIA)" (str. 168.-332.) donosi nam pregled brojnih ustavnosudskih odluka povodom ustavnih tužbi. U većini ustavnih tužbi glavni predmet je bilo pravo na pravično suđenje za koje su tužitelji smatrali da im je povrijeđeno. Među ostalim ustavnim pravima za koje su podnositelji ustavnih tužbi smatrali da su im povrijeđena su: pravo vlasništva, pravo na dom, poštovanje obiteljskog života, poštovanje i pravna zaštita dostojanstva ugleda i časti, pristup informacijama, pristup sudu, čovječno postupanje i poštovanje ljudskog dostojanstva pri izvršavanju kazne zatvora. Četvrto poglavlje nosi naslov "Nadzor nad ustavnošću programa i djelovanja političkih stranaka (signatura U-VI)" (str. 333.-335.) te nam donosi samo jedan slučaj vezan za tematiku ocjene ustavnosti djelovanja političkih stranaka. Peto poglavlje "Lokalni sporovi (signatura U-VIIA)" (str. 336.-349.) donosi nam pregled nekoliko slučajeva koji se tiču prvenstveno izbornih sporova te referendumu na lokalnom nivou. Zadnje, šesto poglavlje "Nadzor nad donošenjem propisa za izvršenje Ustava, zakona i drugih propisa (signatura U-XA)" (str. 350.-351.) donosi nam jedan slučaj gdje je Ustavni sud utvrdio propust nadležnog ministarstva da donese propis za izvršenje zakona.

Na kraju možemo kazati kako navedeni naslov služi kao iznimno važno štivo za pravne stručnjake jer im se na jednom mjestu donosi pregled najvažnijih odluka Ustavnog suda iz 2017. godine kojima su rastumačena neka od najbitnijih pitanja hrvatskog pravnog sustava. Nadalje, navedeni je naslov dobrodošao i u dodatnom upoznavanju široke javnosti sa judikaturom Ustavnog suda iz koje se mogu iščitati i važne lekcije iz ustavno-pravnog ustrojstva Republike Hrvatske čije osnove bi trebale biti poznate ne samo pravnim stručnjacima nego svim građanima. Naposljetku, iz pregleda najvažnijih odluka Ustavnog suda u 2017. godini možemo zaključiti kako je Ustavni sud nastavio da svojom judikaturom ustrajno štiti hrvatski Ustav, njegova načela i temeljne vrijednosti.

Vedran Zlatić, asistent